

Lesbrief winnaar lezersprijs De Bronzen Uil Frouke Arns – De gelijktijdigheid der dingen

De roman *De gelijktijdigheid der dingen*, het romandebuut van dichtster Frouke Arns won de lezersprijs van de **De Bronzen Uil**, dat is de een literaire debuutprijs van het [ANV](#) en [Willemsfonds](#) voor debuterende auteurs van Nederlandstalige romans.

9

[De gelijktijdigheid der dingen](#) in het kort:

Op een barre winternacht steekt de jonge Syrische vluchteling Nizar per fiets de grens over tussen Rusland en Noorwegen. Uitgeput en beroofd van geld en documenten belandt hij in de zorgzame handen van een oude Duitse vrouw, Helena, die als *Heimatvertriebene* een teruggetrokken leven leidt aan de rafelrand van Europa. Door de komst van Nizar breekt Helena's eigen verdrongen levensgeschiedenis stukje bij beetje open en moet zij de keuzes die ze in haar leven maakte onder ogen zien.

1. Recensie

A. Op pagina 35 lezen we onderaan 'Nizar kon zich de eerste keer dat hij met zijn vader mee mocht naar de bijen nog goed herinneren. Het was de dag waarop hij zich bewust was geworden van de gelijktijdigheid der dingen'.

Op deze korte passage volgen een aantal pagina's die je als kortverhaal zou kunnen lezen (van *** tot ***). Uit dat zogenaamde kortverhaal blijkt nog een andere betekenis van de gelijktijdigheid der dingen.

- > Kun je uiteenzetten wat de gelijktijdigheid der dingen betekent in dit kortverhaal?
- > Dat inzicht leidt tot een besef voor Nizar, kun je dat omschrijven?
- > Er zijn meerdere gevolgen van de gebeurtenissen in het kortverhaal. Kun je twee gevolgen noemen die het leven van Nizar zullen bepalen?

B. Op [De Reactor](#) bespreekt Fabian de Jong dit romandebuut. Hij gaat onder meer een aantal keer in op de titelverklaring die net al aan bod kwam. Hij wijst op het volgende: 'Arns [schuift] soepel naar de gelijktijdigheid in het dagelijks leven. Zo beschrijft ze hoe Helena de boodschappen doet, maar vervolgens denkt aan zaken die ze op hetzelfde moment had kunnen doen:

Hoe vaak is het niet voorgekomen dat ze boodschappen aan het uitpakken is en dan bedenkt dat de stofzuigerzak geleegd moet worden en terwijl ze daarmee bezig is, dat ook de planten nodig water moeten hebben en dat die handeling weer associaties oproept met een passage uit een roman of gedicht die, wanneer ze voor de boekenkast staat om het bewuste fragment te vinden, leidt tot het leegruimen en opnieuw inrichten van planken [...]. Het idee van gelijktijdigheid trekt Arns zelfs door tot op woordniveau. Ze beschrijft hoe Helena ineens aan een woord moet denken wat ze ogenschijnlijk lijkt te zijn vergeten. 'Gek hoe al die nooit gebruikte woorden liggen te sluimeren in je geheugen tot ze door een associatie weer tot leven worden gewekt.' Het ontdekken van dit soort momenten in de roman geeft een vreemd soort voldoening, alsof Arns ons duidelijk probeert te maken dat alles in het leven slechts toeval is. Iets kan nu gebeuren, maar ook morgen – de tijd is niet zo relevant meer.'

> Wat houdt gelijktijdigheid in voor Helena?

> Is er een verschil in de gelijktijdigheid voor Nizar en Helena?

> Kun je nog een voorbeeld van gelijktijdigheid noemen uit het boek dat een belangrijke plek inneemt in de levens van de personages?

2. Intertekstualiteit en beeld

In de recensie wordt een aantal keren verwezen naar een bron buiten de tekst. Naar de wet van Jante bijvoorbeeld, de relativiteitstheorie, over de beste manier om een granaatappel te ontdoen van zijn pitten en de IJsbergtheorie, maar er zijn ook een aantal gedichten opgenomen in de roman en er is een motto.

> Kies een van deze verwijzingen uit. Geef vervolgens een schriftelijke toelichting bij de verwijzing.

> Maak een beeld, filmpje, foto of iets anders, waarin je de toelichting en hoe die van betekenis is, met elkaar verweeft.

3. Brief

De brief die Helena van haar zus ontvangt en nooit beantwoordt, speelt een belangrijke rol in het boek. Helena is gestopt met terug te schrijven, maar hoopt toch dat het nog niet te laat is. (Morgen schrijf ik een lange brief aan Grethe, nog is het niet te laat. Laat het niet te laat zijn' pagina 212).

> Stel je voor dat jij die brief aan Grethe zou schrijven en je zowel rekenschap moet geven van je verlangen naar contact, als het zo lang uitblijven ervan. Hoe zou die brief dan luiden?

> Schrijf ook een brief aan Helena waarin je haar advies geeft. Hoe nu verder met Nizar, haar leven, haar verlangen naar een einde aan de eenzaamheid, terwijl ze toch ook graag alleen is? Wat kan zij nu het beste doen om zoveel mogelijk te krijgen wat bij haar hoort?

4. Citaat en thematiek

Een belangrijk motief in het verhaal is de vlucht.

> Helens is een *Heimatvertriebene*. Wat betekent dat woord in letterlijk zin en wat houdt het historisch gezien in?

> Wat is de achtergrond en reden van Helena's vlucht? Probeer alle aspecten ervan zo goed mogelijk te noteren

> Geef de route die Helena afgelegde aan op een kaart. Je kunt daarvoor Google Maps gebruiken of een papieren kaart.

> Zoals Helene verdreven is van haar geboortegrond, is Nizar dat ook.

> Wat is de achtergrond en reden van Nizars vlucht? Probeer alle aspecten ervan zo goed mogelijk te noteren.

> Geef de route die Nizar afgelegde aan op een kaart. Je kunt daarvoor Google Maps gebruiken of een papieren kaart.

> Welke overeenkomsten en verschillen vallen je in dit opzicht op tussen Nizar en Helena. Noem minstens 3 verschillen en overeenkomsten tussen beide.

> Helena ontfermt zich over Nizar als zij hem aantreft. Er zijn daarvoor in het boek een aantal drijfveren, karaktertrekken, ervaringen en verklaringen te vinden. Kun je er 4 noteren en toelichten? Voorzie ze zeker ook van een citaat dat je bevinding ondersteunt.

In de passages van de sneeuwuil, een personage dat meekijkt, neerkijkt en meeleeft met het

verhaal, de plaatsen en de levens van de personages lezen we het volgende: 'Vluchten is een reusachtig woord. Terugkeer een fluisterwoord (p. 115) Zowel op het leven van Helena, als op dat van Nizar is dit van toepassing. Het is hun gemene deler.

> Plaats dit citaat in de context van verhaal. Geef aan hoe het citaat past bij het leven van Nizar en bij het leven van Helena en doe dat voor allebei afzonderlijk. Ga in je antwoord ook in op de route die zij ieder aflegden.

5. Actualiteit

De roman van Frouke Arns toont een mooie balans tussen tijdloosheid en actualiteit.

> Kun je noteren waarom de roman tegelijkertijd tijdloos is en actueel?

> Schrijf een korte aanbeveling van de roman waarin je die aanprijst omwille van die tijdloosheid en actualiteit voor je leeftijdsgenoten.

> Maak een #booktok van de roman

Deze lesbrief is tot stand gekomen met steun van het [Algemeen-Nederlands Verbond](#) in samenwerking met De Reactor, Vlaams-Nederlands platform voor literatuurkritiek en De Bronzen Uil

De·Reactor
VLAAMS-NEDERLANDS PLATFORM
VOOR LITERATUURKRITIEK

DE
BRONZEN
UIL